TEISINGUMO TEISMO (devintoji kolegija) NUTARTIS

2025 m. gruodžio 18 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teisingumo Teismo procedūros reglamento 53 straipsnio 2 dalis – SESV 267 straipsnis – Notaro padėjėjas – Sąvoka „teismas“ – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Su Europos paveldėjimo pažymėjimu susijusios priemonės – Reglamentas (ES) Nr. 650/2012 – Banko atsisakymas pripažinti Europos paveldėjimo pažymėjimą – 71 straipsnis – Notaro savo iniciatyva pradedama Europos paveldėjimo pažymėjimo panaikinimo arba pakeitimo procedūra – Teisminės funkcijos nevykdymas – Nepriimtinumas“

Byloje C-240/24

dėl *Zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicachle* (pavaduojantis Krapkovicų notarės Justyna Gawlica padėdėjas, Lenkija) 2024 m. kovo 16 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2024 m. kovo 27 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje, pradėtoje

**N.T.,**

dalyvaujant

**O.T.,**

**S.T.,**

**BNP Paribas Fortis SA/NV,**

TEISINGUMO TEISMAS (devintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Condinanzi, teisėjai N. Jääskinen (pranešėjas) ir R. Frendo,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– N.T., atstovaujamos *radca prawny* M. de Abgaro Zachariasiewicz,

* Proceso kalba: lenkų.

– Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna ir S. Żyrek,

– Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos M. Chicu, E. Gane ir L. Ghiță,

– Europos Komisijos, atstovaujamos J. Hottiaux ir W. Wils,

atsižvelgęs į išklausius generalinį advokatą priimtą sprendimą išspręsti bylą motyvuota nutartimi pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 53 straipsnio 2 dalį,

priima šią

## Nutartį

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo (OL L 201, 2012, p. 107 ir klaidų ištaisymas OL L 243, 2019, p. 9) 69 straipsnio 2 dalies ir 71 straipsnio 2 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant N. T., gyvenančios Lenkijoje, po sesers K. T., Lenkijos ir Vokietijos pilietės, turėjusios nuolatinę gyvenamąją vietą Belgijoje, mirties inicijuotą bylą dėl *BNP Paribas Fortis SA / NV* (toliau – BNP), Belgijoje buveinę turinčio banko, atsisakymo leisti naudotis K. T. šiame banke atidarytoje banko sąskaitoje esančiu turtu, nepaisant to, kad N. T. pateikė Europos paveldėjimo pažymėjimą, kuriame ji nurodyta kaip vienintelė įpėdinė.

## Teisinis pagrindas

### *Sąjungos teisė*

3 Reglamento Nr. 650/2012 70 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„[Europos paveldėjimo] pažymėjimas turėtų būti išduodamas valstybėje narėje, kurios teismai turi jurisdikciją pagal šį reglamentą. Kiekviena valstybė narė savo vidaus teisės aktuose turėtų pati nustatyti, kurios institucijos turi būti kompetentingos išduoti pažymėjimą, nesvarbu, ar tai būtų teismai, kaip apibrėžta šiame reglamente, ar kitos institucijos, kurios yra kompetentingos nagrinėti paveldėjimo klausimus, pavyzdžiui, notarai. <…>“

4 Reglamento Nr. 650/2012 5 straipsnio „Susitarimas dėl teismo pasirinkimo“ 1 dalyje nustatyta:

„Jei palikėjo pasirinkta teisė jo palikimui reglamentuoti pagal 22 straipsnį yra valstybės narės teisė, atitinkamos šalys gali susitarti, kad tos valstybės narės teismas arba teismai turi išimtinę jurisdikciją priimti sprendimą dėl bet kurio paveldėjimo klausimo.“

5 Reglamento Nr. 650/2012 VI skyrius „Europos paveldėjimo pažymėjimas“ apima 62–73 straipsnius.

6 Šio reglamento 64 straipsnyje „Kompetencija išduoti pažymėjimą“ numatyta:

„<…> Išduodančioji institucija yra:

a) 3 straipsnio 2 dalyje apibrėžtas teismas; arba

b) kita institucija, kuri pagal nacionalinę teisę yra kompetentinga spręsti paveldėjimo klausimus.“

7 Šio reglamento 66 straipsnio „Paraiškos nagrinėjimas“ 5 dalyje nurodyta:

„Taikant šį straipsnį valstybės narės kompetentinga institucija, gavusi prašymą, suteikia kitos valstybės narės išduodančiajai institucijai informaciją, saugomą visų pirma žemės kadastruose, civilinės būklės registruose ir registruose, kuriuose registruojami dokumentai ir faktai, susiję su paveldėjimu arba palikėjo sutuoktinių turto režimu ar jam lygiaverčiu turto režimu, kai pagal nacionalinę teisę ta kompetentinga institucija būtų įgaliota pateikti tokią informaciją kitai nacionalinei institucijai.“

8 Šio reglamento 67 straipsnio „Pažymėjimo išdavimas“ 1 dalies a punkte nustatyta:

„Išduodančioji institucija nedelsdama išduoda pažymėjimą šiame skyriuje nustatyta tvarka, kai patvirtintini faktai yra nustatyti pagal paveldėjimui taikytiną teisę arba kitą konkretiems faktams taikomą teisę. <…>

Išduodančioji institucija neišduoda pažymėjimo visų pirma šiais atvejais:

a) jei ginčijami patvirtintini faktai; arba

<…>“

9 Reglamento Nr. 650/2012 69 straipsnio „Pažymėjimo sukeliamos pasekmės“ 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Pažymėjimas sukelia pasekmes visose valstybėse narėse nereikalaujant jokių specialių procedūrų.

2. Preziumuojama, kad pažymėjimas tiksliai patvirtina faktus, nustatytus pagal paveldėjimui taikytiną teisę arba pagal kitą konkretiems faktams taikytiną teisę. Preziumuojama, kad asmuo, pažymėjime nurodytas kaip įpėdinis, testamentinės išskirtinės gavėjas, testamento vykdytojas ar palikimo administratorius, turi pažymėjime nurodytą statusą ir (arba) pažymėjime nurodytas teises arba įgaliojimus ir kad nėra jokių kitų sąlygų ir (arba) apribojimų, susijusių su tomis teisėmis arba įgaliojimais, nei nurodyta pažymėjime.“

10 Šio reglamento 71 straipsnio „Pažymėjimo ištaisymas, pakeitimas ar panaikinimas“ 2 dalyje nurodyta:

„Išduodančioji institucija bet kurio teisėtą interesą įrodžiusio asmens prašymu arba, jei tai galima pagal nacionalinę teisę, savo iniciatyva pakeičia arba panaikina pažymėjimą, jei nustatyta, kad pažymėjimas arba atskiri jame nurodyti faktai yra netikslūs.“

11 Minėto reglamento 72 straipsnio „Teisių gynimo priemonės“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. <…>

Pagal 71 straipsnį <…> priimtus išduodančiosios institucijos sprendimus gali užginčyti bet kuris teisėtą interesą įrodęs asmuo.

Ieškinys pareiškiamas teisminėje institucijoje, esančioje išduodančiosios institucijos valstybėje narėje, laikantis tos valstybės teisės.

2. Jeigu nagrinėjant 1 dalyje nurodytą ieškinį nustatoma, kad išduotas pažymėjimas yra netikslus, kompetentinga teisminė institucija ištaiso, pakeičia ar panaikina pažymėjimą arba užtikrina, kad išduodančioji institucija ištaisytų, pakeistų arba panaikintų pažymėjimą.

<…>“

***Lenkijos teisė***

*Notariato kodeksas*

12 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 1991 m. vasario 14 d. *Ustawa Prawo o notariacie* (Notariato kodekso įstatymas; *Dz. U.* Nr. 22, 91 pozicija; toliau – Notariato kodeksas) 79 straipsnyje nustatyta:

„Notaras atlieka šiuos veiksmus:

<…>

1b) su Europos paveldėjimo pažymėjimu susijusius veiksmus.

<…>“

13 Šio kodekso 83 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Atsisakius atlikti notarinį veiksmą, suinteresuotasis asmuo gali kreiptis į apygardos teismą, kurio veiklos teritorijoje veikia atlikti notarinį veiksmą atsisakęs notaro biuras, per vieną savaitę nuo atsisakymo priežasčių pateikimo dienos, o jei per nustatytą terminą jis nepareikalavo pateikti atsisakymo priežasčių – nuo tos dienos, kai sužinojo apie atsisakymą. Skundas pateikiamas per šį notarą.“

14 Minėto kodekso 89 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Notarinio veiksmo šalys solidariai atsako už notarui mokėtiną atlygį. <…>“

15 To paties kodekso 95t straipsnyje nustatyta:

„Notaras protokole nurodo Europos paveldėjimo pažymėjimo išdavimą, ištaisymą, pakeitimą, panaikinimą arba galiojimo sustabdymą, taip pat atsisakymą atlikti tuos veiksmus. <…>“

16 Notariato kodekso 95u straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Notaras savo iniciatyva pateikia Europos paveldėjimo pažymėjimo išdavimo arba atsisakymo jį išduoti protokolo išrašą ir nurodo teisių gynimo priemones. Notaras nurodo šių veiksmų priežastis per savaitę, jei notariniame veiksme dalyvaujantis asmuo per savaitę nuo protokolo išrašo pateikimo dienos pateikia prašymą arba jei notariniame veiksme dalyvaujantis asmuo, nepateikęs tokio prašymo, per teisės aktuose nustatytą terminą pateikia skundą.“

17 Šio kodekso 95v straipsnis suformuluotas taip:

„Nustačius, kad yra [Reglamente Nr. 650/2012] įtvirtintas pagrindas pakeisti arba panaikinti Europos paveldėjimo pažymėjimą, notaras taip pat savo iniciatyva gali tai padaryti.“

18 Minėto kodekso 95w straipsnyje nustatyta:

„Notaras savo iniciatyva pateikia protokolo, kuriame nurodomas Europos paveldėjimo pažymėjimo ištaisymas, pakeitimas, panaikinimas ar jo galiojimo sustabdymas arba atsisakymas tai padaryti, išrašą, taip pat nurodo galimas teisių gynimo priemones. 95u straipsnio 1 [dalies] antras sakinys taikomas *mutatis mutandis*. Notaras taip pat savo iniciatyva perduoda protokolo, kuriame nurodyti šie veiksmai, kopiją visiems asmenims, kuriems buvo išduotos patvirtintos Europos paveldėjimo pažymėjimo kopijos.“

19 To paties kodekso 95x straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Notarinius veiksmus išduodant, taisant, keičiant, panaikinant Europos paveldėjimo pažymėjimą ar sustabdant jo pasekmes galima apskųsti. 83 straipsnis taikomas *mutatis mutandis*.“

*Teisingumo ministro įsakymas dėl maksimalių notarų įkainių*

20 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos 2004 m. birželio 28 d. *Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej* (Teisingumo ministro įsakymas dėl maksimalių notarų įkainių; *Dz. U.*, 2004, Nr. 148, 1564 pozicija) 10a straipsnio 2a dalyje numatyta:

„Maksimalus įkainis už notarinius veiksmus, susijusius su Europos paveldėjimo pažymėjimu, išskyrus 2b ir 2c dalyse bei 12 dalyje nurodytus veiksmus, – 400 [Lenkijos zlotų (PLN) (apie 100 eurų)].“

## Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

21 2023 m. vasario 6 d. Lenkijoje mirė K. T., kuri turėjo dvigubą Lenkijos ir Vokietijos pilietybę, o jos nuolatinė gyvenamoji vieta buvo Belgijoje. Ji buvo nesusituokusi ir neturėjo vaikų. Artimiausią jo šeimą sudarė tėvai ir sesuo N. T., kurie gyveno Lenkijoje. Prieš mirtį K. T. pas Lenkijos notarą parengė testamentą, kuriame kaip taikytiną teisę nurodė Lenkijos teisę ir paskyrė savo seserį N. T. vienintele įpėdine.

22 2023 m. vasario 22 d. šis testamentas buvo paskelbtas *Zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicach* (pavaduojantis Krapkovicų notarės Justyna Gawlica padėjėjas, Lenkija; toliau – notaro padėjėjas), dalyvaujant N. T. ir K. T. tėvams. K. T. tėvai ir N. T. sudarė

susitarimą dėl teismo pasirinkimo pagal Reglamento Nr. 650/2012 5 straipsnį. Po šios procedūros buvo išduotas paveldėjimo pažymėjimas, kuriame N.T. nurodyta kaip vienintelė įpėdinė, kartu su liudijimu, atitinkančiu II formą, numatytą 2014 m. gruodžio 9 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 1329/2014, kuriuo nustatomos formos, nurodytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo (OL L 359, 2014, p. 30; klaidų ištaisymas, OL L 38, 2016, p. 14) priede. Šiame liudijime notaro padėjėjas nurodė išduoto paveldėjimo pažymėjimo pasekmes, be kita ko, jo teisiškai privalomą pobūdį, ir priminė 2019 m. gegužės 23 d. Sprendime *WB* (C-658/17, EU:C:2019:444) pateiktą teismo kvalifikavimą.

23 Palikimą sudarė, be kita ko, lėšos, laikomos BNP atidarytoje banko sąskaitoje. BNP atsisakė pripažinti N. T. vienintele K. T. įpėdine ir paprašė pateikti Europos paveldėjimo pažymėjimą.

24 Nors 2023 m. liepos 5 d. notaro padėjėjas išdavė tokį pažymėjimą, kuriame N. T. buvo nurodyta kaip vienintelė įpėdinė, BNP patvirtino savo atsisakymą pripažinti jį vienintele K. T. paveldėtoja ir pareikalavo pateikti Belgijos notaro išduotą paveldėjimo pažymėjimą (*verklaring van erfrecht*).

25 2023 m. rugsėjo 18 d. notaro padėjėjas kreipėsi į N. T. ir BNP ir priminė apie teisinę padėtį, sudarius susitarimą dėl teismo pasirinkimo ir išdavus Europos paveldėjimo pažymėjimą. Notaro padėjėjas informavo BNP apie galimybę remiantis Reglamento
Nr. 650/2012 71 straipsnio 2 dalimi prašyti panaikinti arba pakeisti neteisingą ar neteisėtai išduotą Europos paveldėjimo pažymėjimą ir nurodė, kad bet kuriuo atveju toks pažymėjimas lieka privalomas tol, kol jis nėra panaikintas ar pakeistas.

26 2023 m. lapkričio 3 d. notaro padėjėjas savo iniciatyva pradėjo aptariamo Europos paveldėjimo pažymėjimo panaikinimo arba pakeitimo procedūrą, kaip šalis įtraukęs N. T., jos tėvus ir BNP. Jis joms nustatė terminą pateikti informaciją ir dokumentus, galinčius įrodyti galimą šio pažymėjimo neteisėtumą. Jis taip pat informavo šias šalis, kad tokios procedūros pradėjimas lems procesines išlaidas, pavyzdžiui, notaro mokestį, taip pat įteikimo ir vertimo išlaidas.

27 Notaro padėjėjas nurodo, kad pagal Reglamento Nr. 650/2012 71 straipsnio 2 dalį Lenkijos teisės aktų leidėjas nustatė notarui, kaip Europos paveldėjimo pažymėjimą išduodančiai institucijai, teisinę pareigą pakeisti arba panaikinti išduotą pažymėjimą, taip pat savo iniciatyva, jeigu jis neatitinka tikrovės. Jis nurodo, kad notaras turi užtikrinti išduoto Europos paveldėjimo pažymėjimo teisingumą ir, kilus abejonių, savo iniciatyva arba atitinkamų šalių prašymu išsiaiškinti jo teisingumą, atlikdamas tinkamą tyrimą. Taigi per tokią procedūrą notaro padėjėjas turi ne tik patikrinti pagrindinėje byloje nagrinėjamo Europos paveldėjimo pažymėjimo turinio tikslumą, bet ir išspręsti ginčą pagrindinėje byloje, o tai reikštų, kad jis turi priimti poziciją dėl šio pažymėjimo turinio atitikties faktinei teisinei padėčiai.

28 Notaro padėjėjas mano, kad šiuo tikslu jis turi nustatyti reikšmingas pagrindinės bylos aplinkybes, remdamasis, be kita ko, prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra ir 2020 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/1784 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (dokumentų įteikimas) (OL L 405, 2020, p. 40) nuostatomis.

29 Taigi, notaro padėjėjo teigimu, vykstant Europos paveldėjimo pažymėjimo panaikinimo arba pakeitimo procedūrai, išduodančioji institucija vykdo teismines funkcijas, o tai patvirtina Reglamento Nr. 650/2012 struktūra.

30 Šiuo klausimu notaro padėjėjas nurodo, kad šio reglamento 66 straipsnio 5 dalyje Sąjungos teisės aktų leidėjas manė esant būtina numatyti procedūrinę įrodymų rinkimo kitose valstybėse narėse priemonę, daugiausia skirtą neteisminėms išduodančiosioms institucijoms. Tokios procedūrinės priemonės numatymas susijęs su tuo, kad pagal Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalies a punktą išduodančioji institucija nėra įgaliota spręsti ginčų, todėl neturi teisės naudotis teismams skirtomis teisminio bendradarbiavimo civilinėse bylose priemonėmis. Vis dėlto išdavus pažymėjimą situacija iš esmės pasikeičia, kai išduodančioji institucija pagal šio reglamento 71 straipsnį turi panaikinti arba pakeisti atitinkamą paveldėjimo pažymėjimą. Taigi ši institucija galėtų pasinaudoti minėtomis priemonėmis vykstant Europos paveldėjimo pažymėjimo panaikinimo ar pakeitimo procedūrai, o tai paaiškina, kodėl teisės aktų leidėjas į Reglamento Nr. 650/2012 71 straipsnį neįtraukė taisyklės, panašios į numatytą šio reglamento 66 straipsnio 5 dalyje. Dėl šių aplinkybių notaro padėjėjas mano, kad minėta institucija vykdo teismines funkcijas ir gali kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.

31 Vis dėlto, atsižvelgdamas į 2019 m. gegužės 23 d. Sprendimą *WB* (C-658/17, EU:C:2019:444) ir 2021 m. rugsėjo 1 d. Nutartį *OKR* (*Notaro padėjėjo prašymas priimti prejudicinį sprendimą*) (C-387/20, EU:C:2021:751), notaro padėjėjas kelia klausimą, pirma, ar pagrindinės bylos aplinkybėmis jis turi teisę pateikti Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus.

32 Jeigu taip, notaro padėjėjas siekia išsiaiškinti, antra, ar pagal nacionalinę teisę galima įpareigoti BNP padengti notaro išlaidas, susijusias su Europos paveldėjimo pažymėjimo panaikinimo ar pakeitimo procedūra, jeigu jis nedalyvavo Europos paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procedūroje ir neprašė jį panaikinti ar pakeisti, bet užginčijo jam pateikto pažymėjimo galiojimą, todėl išduodančioji institucija savo iniciatyva pradėjo šio pažymėjimo panaikinimo ar pakeitimo procedūrą.

33 Notaro padėjėjo teigimu, pagal taikytiną Lenkijos teisę, visų pirma Notariato kodeksą ir teisingumo ministro įsakymą dėl maksimalių notarų įkainių, ir laikantis iš Sąjungos teisės kylančių bendrųjų apribojimų, kiekviena šios procedūros šalis turi padengti su šia procedūra susijusias notaro išlaidas. Šios bylos aplinkybėmis BNP turėtų būti priskirtas prie šios procedūros šalių.

34 Trečia, notaro padėjėjas siekia išsiaiškinti, ar pagal Reglamento Nr. 650/2012 69 straipsnio 2 dalį bankui, kuriam pateikiama galiojanti patvirtinta Europos paveldėjimo pažymėjimo kopija, leidžiama ginčyti šiame dokumente nurodyto asmens paveldėtojo statusą.

35 Šiomis aplinkybėmis notaro padėjėjas nutarė pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Reglamento Nr. 650/2012] 71 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad Europos paveldėjimo pažymėjimą išduodanti neteisminė institucija turi teisę pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį vykdant išduoto pažymėjimo panaikinimo ar pakeitimo procedūrą?

2. Jeigu į [pirmąjį] klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar pagal [šio] reglamento 71 straipsnio 2 dalį leidžiama banką, kuris nedalyvavo Europos paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procedūroje ir neprašė panaikinti ar pakeisti pažymėjimą, bet ginčijo jam pateikto pažymėjimo teisėtumą, pagal nacionalinę teisę įpareigoti atlyginti to pažymėjimo panaikinimo arba pakeitimo procedūros išlaidas, kai dėl tokio ginčijimo išduodančioji institucija savo iniciatyva pradėjo pažymėjimo panaikinimo ar pakeitimo procedūrą, kurioje dalyvauja šis bankas?

3. Jeigu į [antrąjį] klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar [minėto] reglamento 69 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad bankas, kuriam pateikiama galiojanti patvirtinta Europos paveldėjimo pažymėjimo kopija, neturi teisės ginčyti asmens, kuriam išduotas pažymėjimas, paveldėtojo statuso?“

## Procesas Teisingumo Teisme

36 2024 m. rugsėjo 6 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu šios bylos nagrinėjimas buvo sustabdytas, kol bus priimtas 2025 m. sausio 23 d. Sprendimas *Albausy* (C-187/23, EU:C:2025:34).

37 2025 m. sausio 28 d. raštu Teisingumo Teismo kanceliarija pranešė apie šį sprendimą notaro padėjėjui ir paprašė jo nurodyti, ar, atsižvelgdamas į šį sprendimą, jis ir toliau palaiko savo prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

38 2025 m. vasario 20 d. atsakyme notaro padėjėjas informavo Teisingumo Teismą, kad neketina atsiimti prašymo priimti prejudicinį sprendimą, nes, jo nuomone, minėtas sprendimas, susijęs su Europos paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procedūra, neturi jokios įtakos šios bylos dalykui ir eigai; joje notaro padėjėjas turi išspręsti ginčą dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo pripažinimo, o tai reiškia, kad jis yra „teismas“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį.

## Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

39 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 53 straipsnio 2 dalį, jeigu prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra akivaizdžiai nepriimtinas, išklausęs generalinį advokatą Teisingumo Teismas bet kada gali nuspręsti priimti sprendimą motyvuota nutartimi ir netęsti proceso.

40 Šioje byloje reikia taikyti šią nuostatą.

41 Pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 267 straipsnyje numatyta procedūra yra Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo priemonė, suteikianti Teisingumo Teismui galimybę pateikti nacionaliniams teismams Sąjungos teisės išaiškinimą, būtiną priimti sprendimams tų teismų nagrinėjamose bylose (2024 m. gegužės 7 d. Sprendimo *NADA ir kt.*, C-115/22, EU:C:2024:384, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

42 Vadinasi, tam, kad galėtų kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, besikreipianti institucija turi būti pripažinta „teismu“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, o tai turi patikrinti Teisingumo Teismas, remdamasis prašymu priimti prejudicinį sprendimą (2024 m. gegužės 7 d. Sprendimo *NADA ir kt.*, C-115/22, EU:C:2024:384, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

43 Kad įvertintų, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija yra „teismas“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, o tai yra tik su Sąjungos teise susijęs klausimas, Teisingumo Teismas atsižvelgia į aplinkybių visumą, kaip antai, ar ši institucija yra įsteigta pagal teisės aktus, ar ji yra nuolatinė, ar jos jurisdikcija yra privaloma, ar procesas joje grindžiamas rungimosi principu, ar ji taiko teisės normas ir ar ji yra nepriklausoma (žr. 1966 m. birželio 30 d. Sprendimo *Vaassen-Göbbels*, 61/65, EU:C:1966:39, p. 395; 2022 m. gegužės 3 d. Sprendimo *CityRail*, C-453/20, EU:C:2022:341, 41 punktą ir 2024 m. gegužės 7 d. Sprendimo *NADA ir kt.*, C-115/22, EU:C:2024:384, 35 punktą).

44 Be to, iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad nacionaliniai teismai gali kreiptis į Teisingumo Teismą tik nagrinėdami ginčą ir turėdami priimti sprendimą pagal teisminio pobūdžio sprendimui priimti skirtą procedūrą (2025 m. sausio 23 d. Sprendimo *Albausy*, C-187/23, EU:C:2025:34, 30 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

45 Siekiant nustatyti, ar nacionalinė institucija, kuriai pagal įstatymą pavesta vykdyti skirtingas funkcijas, laikytina „teismu“ pagal SESV 267 straipsnį, būtina patikrinti, kokio pobūdžio yra konkrečios jos teisminės arba administracinės funkcijos, vykdomos konkrečiomis teisinėmis aplinkybėmis, kuriomis ji turi kreiptis į Teisingumo Teismą, kad būtų patikrinta, ar ginčas nagrinėjamas tokioje institucijoje ir ar pastaroji turi priimti sprendimą per procesą, kuris privalo baigtis teisminio pobūdžio sprendimu (šiuo klausimu žr. 2017 m. vasario 16 d. Sprendimo *Margarit Panicello*, C-503/15, EU:C:2017:126, 28 punktą ir 2021 m. rugsėjo 1 d. Nutarties *OKR (Notaro padėjėjo prašymas priimti prejudicinį sprendimą)*, C-387/20, EU:C:2021:751, 23 punktą ir 2022 m. gegužės 19 d. Nutarties *Frontera Capital*, C-722/21, EU:C:2022:412, 13 punktą).

46 Šiomis aplinkybėmis pirmiausia reikia priminti, kad Reglamente Nr. 650/2012 nustatyta sistema grindžiama prielaida, kad Europos paveldėjimo pažymėjimas išduodamas šio reglamento VI skyriuje nustatyta tvarka, kai patvirtintini faktai buvo nustatyti pagal paveldėjimui taikytiną teisę.

47 Be to, pagal Reglamento Nr. 650/2012 64 straipsnį, siejamą su jo 70 konstatuojamąja dalimi, išduoti tokį pažymėjimą gali būti pavesta teismui arba kitoms institucijoms, kurios pagal nacionalinę teisę yra kompetentingos spręsti paveldėjimo klausimus, kaip antai notarams.

48 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagal Lenkijos teisę ir teismai, ir notarai gali būti laikomi institucijomis, turinčiomis kompetenciją išduoti Europos paveldėjimo pažymėjimą. Konkrečiau kalbant, Notariato kodekso 79 straipsnio 1b punkte numatyta, kad notaras imasi priemonių, susijusių su Europos paveldėjimo pažymėjimu.

49 Kiek tai susiję su tokio pažymėjimo išdavimu, kaip numatyta Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnio 1 dalyje, ir siekiant išsaugoti piliečių pasitikėjimą Europos paveldėjimo pažymėjimu, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad išduodančioji institucija negali išduoti tokio pažymėjimo, kurio faktinės aplinkybės neatitinka tikrovės, ir kad tuo atveju, kai ginčijami patvirtintini faktai, ši institucija, kuri neturi įgaliojimų priimti sprendimo, privalo atsisakyti išduoti prašomą Europos paveldėjimo pažymėjimą, o dėl šio atsisakymo gali būti pateiktas šio reglamento 72 straipsnyje numatytas skundas teisminei institucijai, kompetentingai nagrinėti tokį prieštaravimą (šiuo klausimu žr. 2025 m. sausio 23 d. Sprendimo *Albausy*, C-187/23, EU:C:2025:34, 43, 44, 64 ir 65 punktus). Remdamasis šia aplinkybe, Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad priimdama sprendimus pagal minėto reglamento 67 straipsnio 1 dalį kaip Europos paveldėjimo pažymėjimą išduodanti institucija, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi

institucija nevykdo teisminės funkcijos, todėl neturi teisės kreiptis į Teisingumo Teismą pagal SESV 267 straipsnį (šiuo klausimu žr. 2025 m. sausio 23 d. Sprendimo *Albausy*, C-187/23, EU:C:2025:34, 66 punktą).

50 Taigi, atsižvelgiant į šios nutarties 43–45 ir 49 punktuose nurodytą jurisprudenciją, reikia patikrinti, ar išduodančiosios institucijos, šiuo atveju notaro padėjėjo, vykdomų funkcijų per Reglamento Nr. 650/2012 71 straipsnio 2 dalyje numatytą Europos paveldėjimo pažymėjimo panaikinimo ar pakeitimo procedūrą, per kurią ji kreipėsi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, pobūdis skiriasi nuo funkcijų, tokios institucijos vykdomų, kai ji išduoda minėtą pažymėjimą.

51 Šiuo klausimu reikia priminti, kad aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į kontekstą bei teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (žr. 1983 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Merck*, 292/82, EU:C:1983:335, 12 punktą ir 2025 m. sausio 23 d. Sprendimo *Albausy*, C-187/23, EU:C:2025:34, 39 punktą).

52 Pagal Reglamento Nr. 650/2012 71 straipsnio 2 dalį išduodančioji institucija bet kurio teisėtą interesą turinčio asmens prašymu arba, kai tai leidžiama pagal nacionalinę teisę, savo iniciatyva pakeičia Europos paveldėjimo pažymėjimą arba jį panaikina, jeigu nustatoma, kad tas pažymėjimas ar tam tikri jo elementai neatitinka tikrovės.

53 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad iš Reglamento Nr. 650/2012 71 straipsnio 2 dalies formuluotės nematyti, jog išduodančioji institucija, siekdama panaikinti arba pakeisti Europos paveldėjimo pažymėjimą, turi nustatyti, kad šis pažymėjimas ar jo elementai neatitinka tikrovės.

54 Iš tiesų reikia pažymėti, kaip nurodė ir Europos Komisija, kad šioje nuostatoje veiksmažodis „nustatyti“ vartojamas pasyviąja arba neasmenine forma keliose kalbinėse versijose, pavyzdžiui, ispanų kalba („*se haya acreditado*“), vokiečių kalba („*wenn feststeht*“), estų kalba („*on kindlaks tehtud*“), anglų kalba („*it has been established*“), prancūzų kalba („*lorsqu'il a été établi*“), italų kalba („*sia stato accertato*“), suomių kalba („*jos on todettu*“) arba švedų kalba („*om det har fastställts*“).

55 Šį aiškinimą taip pat patvirtina Reglamento Nr. 650/2012 72 straipsnio 2 dalis, pagal kurią, „[j]eigu nagrinėjant 1 dalyje nurodytą ieškinį nustatoma, kad išduotas pažymėjimas yra netikslus, kompetentinga teisminė institucija ištaiso, pakeičia ar panaikina pažymėjimą arba užtikrina, kad išduodančioji institucija ištaisytų, pakeistų arba panaikintų pažymėjimą“. Taigi tik šioje nuostatoje nurodyta teisminė institucija, išsamiai išnagrinėjusi bylą iš esmės, gali nustatyti paveldėjimo teises arba ginčijamus Europos paveldėjimo pažymėjimo elementus. Vadinasi, šį pažymėjimą išdavusi institucija prireikus savo iniciatyva gali pakeisti ar panaikinti anksčiau išduotą pažymėjimą tik tuo atveju, kai prieš tai kompetentinga teisminė institucija nustatė, kurie šio pažymėjimo duomenys neatitinka tikrovės, ir kai ji pati jų neištaisė, nepakeitė ar nepanaikino.

56 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad išduodančioji institucija, šiuo atveju notaro padėjėjas, neturi teisės nustatyti jos anksčiau išduoto Europos paveldėjimo pažymėjimo ginčijamų duomenų.

57 Žinoma, Europos paveldėjimo pažymėjimo panaikinimo ar pakeitimo procedūra yra specifinė ir savarankiška, palyginti su Reglamento Nr. 650/2012 67 straipsnyje numatyta Europos paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procedūra.

58 Vis dėlto, kaip pažymėjo notaro padėjėjas, N. T. ir Rumunijos vyriausybė, ši procedūra numatyta šio reglamento VI skyriuje, susijusiame su Europos paveldėjimo pažymėjimu, todėl ji yra vėlesnis ir papildomas etapas po šio pažymėjimo išdavimo, kurį Sąjungos teisės aktų leidėjas numatė siekdamas užtikrinti minėtu reglamentu siekiamus tikslus.

59 Taigi šiame skyriuje esančios nuostatos, susijusios su Europos paveldėjimo pažymėjimu, įskaitant tas, kurios susijusios su šio pažymėjimo panaikinimo ar pakeitimo procedūra, nesuteikia nacionalinėms institucijoms, įgaliotoms išduoti šį pažymėjimą, kompetencijos spręsti galimus ginčus ir ginčo atveju į palikimą pretenduojančių arba juo suinteresuotų asmenų teisių ir pareigų.

60 Darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju notaro padėjėjas, keisdamas ar panaikindamas Europos paveldėjimo pažymėjimą, neturi spręsti ginčo, kuriame turi priimti teisminio pobūdžio sprendimą, todėl nevykdo teisminių funkcijų nei įpėdinių ir testamentinės išskirtinės gavėjų, turinčių tiesiogines teises į palikimą, nei juo labiau trečiųjų suinteresuotųjų asmenų, kaip antai banko, kuriame palikėjas turėjo sąskaitą, atžvilgiu.

61 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, notaro padėjėjas negali būti laikomas „teismu“, kaip jis suprantamas pagal SESV 267 straipsnį.

62 Vadinasi, taikant Procedūros reglamento 53 straipsnio 2 dalį, šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi būti pripažintas akivaizdžiai nepriimtinu.

## Dėl bylinėjimosi išlaidų

63 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusios institucijos nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti ši institucija. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (devintoji kolegija) nutaria:

**2024 m. kovo 16 d. sprendimu *Zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicachle* (pavaduojantis Krapkovicų notarės Justyna Gawlica padėdėjas, Lenkija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra akivaizdžiai nepriimtinas**.

Parašai.